

Whitepaper

Omgaan met cameratoezicht

Omgaan met cameratoezicht

Cameratoezicht is wettelijk alleen toegestaan als er geen andere keus is. Toch hangen er in Nederland meer dan een miljoen camera's die dagelijks miljoenen mensen en gebeurtenissen vastleggen. Waar moet u rekening mee houden als u cameratoezicht wilt instellen? En hoe gaat u om met de beelden?

Wie zich verdiept in de regels omtrent cameratoezicht, beseft dat een camera ophangen veel voorbereiding vereist. Zomaar een camera ophangen mag absoluut niet. Sterker nog, in besloten ruimtes - waaronder werk- en kantoorruimtes - mogen mensen in beginsel helemaal niet worden gefilmd. Er moet een zwaarwegend belang zijn. Ook moet cameragebruik expliciet worden aangegeven.

Filmen in het openbaar

Voor cameratoezicht en het filmen van mensen op openbare locaties, in winkels en op straat gelden soepeler regels. Filmen of fotograferen met een handcamera is toegestaan, maar zodra dat met een 'aangebrachte camera' gebeurt, gelden strenge regels. Cameratoezicht moet duidelijk worden aangekondigd. Een vaste camera ophangen

en/of elke andere vorm van permanent cameratoezicht instellen zonder dat duidelijk aan te geven, is strafbaar. Er staat (Wetboek van Strafrecht, artikel 441) maximaal twee maanden celstraf op.

Filmen en ondernemen

Voor ondernemers die beveiligingscamera's willen ophangen, geldt dat klanten, bezoekers en werknemers moeten weten waar ze aan toe zijn. Volgens het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP), de instantie die toeziet op de naleving van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp), moeten ondernemers ervoor zorgen dat de inbreuk op de privacy van klanten en personeel zo klein mogelijk is. 'Een camera in een pashokje, kleedkamer of toilet gaat te ver', zo stelt het College.

'Een camera in een pashokje, kleedkamer of toilet gaat te ver'

Voorwaarden cameratoezicht

Ondernemers die een camera willen ophangen, moeten volgens het CBP aan een aantal voorwaarden voldoen.

- Een ondernemer moet een gerechtvaardigd belang hebben om cameratoezicht in te stellen. Bijvoorbeeld om diefstal tegen te gaan of klanten en werknemers te beschermen.
- Cameratoezicht is alleen toegestaan als het noodzakelijk is. Dat wil zeggen als een ondernemer zijn of haar doel niet op een andere manier kan bereiken en geen andere mogelijkheid heeft die minder ingrijpend is voor de privacy. Ook mag cameratoezicht niet op zichzelf staan. Het moet onderdeel zijn van een totaalpakket aan maatregelen.
- De ondernemer moet een privacytoets uitvoeren. Dit betekent dat hij de belangen van de klanten en het personeel afweegt tegen zijn eigen belang.
- Voordat klanten naar binnen gaan, moeten zij kunnen weten dat er cameratoezicht is. De ondernemer moet dit duidelijk maken door bordjes te plaatsen. Doet hij dat niet, dan kan hij strafbaar zijn.
- Beelden mogen niet langer dan 28 dagen worden bewaard. Als er echter een incident is vastgelegd, zoals een winkeldiefstal, dan mogen de beelden worden bewaard totdat de zaak is afgehandeld.

Camera's op de werkplek

Besluit een ondernemer of werkgever met cameratoezicht te gaan werken, dan is het volgens ICT-jurist Arnoud Engelfriet belangrijk dat er een reglement wordt opgesteld. 'Daarin moet staan welk soort camera's worden gebruikt, hoe deze worden gebruikt (opname, Live View), waar de camera's komen te hangen en met welk doel.'

In een onderneming met meer dan 50 werknemers moet het reglement aan de ondernemingsraad (OR) worden voorgelegd. De ondernemingsraad speelt een belangrijke rol bij de beslissing cameratoezicht in te zetten op de werkplek. Omdat cameratoezicht ook te gebruiken is als personeelsvolgsysteem moet de OR toestemming verlenen voordat een werkgever een camera mag installeren.

Besluit een werkgever bewakingscamera's in te zetten voor de beveiliging van werknemers en bezittingen, dan mogen de beelden hiervan niet worden gebruikt om een werknemer aan te spreken of te beoordelen op zijn functioneren. De beelden mogen in principe alleen worden gebruikt voor het doel waarvoor ze zijn gemaakt.

Omgaan met camerabeelden

Voor het bekijken, verwerken en publiceren van beelden gelden regels. Zo mogen alleen medewerkers met een bepaalde functie bewakingsbeelden bekijken. Dat zijn bijvoorbeeld (externe) beveiligingsmedewerkers, maar dat kan ook een medewerker van een klantenservice zijn die de klacht van een klant afhandelt. Het kan een voordeel zijn een externe partij zoals een beveiligingsbedrijf in te schakelen. Dat vermindert de kans op misbruik aanzienlijk.

Bij het kijken naar de beelden is belangrijk dat alléén wordt gekeken naar zaken waarvoor het cameratoezicht is ingesteld. 'De regels voor cameratoezicht zijn streng en toezicht is alleen toegestaan indien erécht geen andere oplossing is', zegt Lisette Mey, Juridisch Adviseur bij ICTRecht Amsterdam.

Doelen bewaken

Het is belangrijk de doelen te bewaken. 'Als cameratoezicht wordt ingezet voor het opsporen van fraude dan worden er persoonsgegevens verwerkt. Het is in dat geval niet toegestaan de beelden voor andere doeleinden te gebruiken dan waarvoor de camera's in eerste instantie zijn ingezet', zegt Mey.

Indien camera's worden ingezet om een beter inzicht in bedrijfsprocessen te krijgen, dan mag daarvoor speciale software in de camera's worden geplaatst, zegt Mey. 'Als personen effectief onherkenbaar worden gemaakt (geblurred) dan worden er met de camera's geen persoonsgegevens verwerkt. Als aan deze vereiste is voldaan, dan is het toegestaan software te koppelen aan de beelden voor bijvoorbeeld marketingtoepassingen.'

Wettig bewijsmateriaal

Opnamen die door burgers en bedrijven worden gemaakt, mogen worden overhandigd aan de politie als er strafbare feiten op staan. Een werknemer die gefilmd is bij het plegen van diefstal op het werk, kan zo strafrechtelijk worden vervolgd.

Hoewel veel mensen dat niet weten, kunnen volgens Engelfriet zelfs illegale opnames als bewijs dienen in een rechtszaak. Dat is uit meerdere rechtszaken gebleken. Zo vond de Hoge Raad in 2003 dat illegale opnamen gemaakt door een detectivebureau als bewijs konden dienen in een strafzaak. Een vergelijkbare opvatting had de Raad in een ontslagzaak wegens verduistering van geld uit de kassa.

'De opname was weliswaar een inbreuk op de privacy van de verdachte, maar deze was gerechtvaardigd vanwege het vermoeden van diefstal', zegt Engelfriet. Volgens de jurist kan iemand die op 'onrechtmatige' manier is betrappt wel een zaak aanspannen en een schadeclaim vorderen van de filmende partij. 'In Nederland zijn deze zaken van elkaar gescheiden.'

Beelden publiceren

Ongestraft bewakingsbeelden publiceren via print of internet kan niet zomaar. Ondernemers die bewakingsbeelden online willen zetten, moeten hiervoor eerst toestemming krijgen van de politie. Deze controleert de beelden op echtheid. Publiceert een ondernemer ze toch, dan overtreedt hij de wet en riskeert hij een boete.

Ongestraft bewakingsbeelden publiceren via print of internet kan niet zomaar.

Daarnaast speelt portretrecht een belangrijke rol. Mensen die herkenbaar op de foto staan kunnen via hun portretrecht publicatie van een foto of video verbieden als zij daar een aannemelijk belang bij hebben. Privacy is een belangrijke reden en voor bekende mensen gelden soms commerciële belangen.

In de rechtszaal leidde het integraal uitzenden van bewakingsbeelden in 2013 zelfs tot lagere straffen voor de daders van een mishandeling in Eindhoven. De rechter oordeelde dat de beelden voor een publieke veroordeling had gezorgd die het leven van de daders zou kunnen beïnvloeden zelfs nadat ze hun straf hebben uitgezeten.

Verborgен cameratoezicht

Interne fraude en criminaliteit zijn een groot probleem in het Nederlandse bedrijfsleven. Wordt er veel gestolen of gefraudeerd in een organisatie, dan mogen ondernemers onder bepaalde voorwaarden een verborgen camera inzetten. Onder deze voorwaarden mag het volgens het CBP.

- Het lukt niet, ondanks allerlei inspanningen, een einde te maken aan diefstal of fraude.
- Er is toestemming voor het gebruik van een verborgen camera van de ondernemingsraad.
- Het gebruik van de verborgen camera is tijdelijk.
- De inbreuk op de privacy van de werknemers is zo klein mogelijk.
- Betrokken werknemers worden achteraf geïnformeerd over het gebruik van de verborgen camera.
- Het heimelijk cameratoezicht wordt vooraf gemeld bij het CBP. Deze onderzoekt vervolgens of het gebruik van de verborgen camera voldoet aan de wettelijke eisen.

Bedankt voor het lezen van de whitepaper. Heeft u nog vragen over het onderwerp? Neem dan gerust contact met ons op via info@securitas.nl of 088 322 11 00.

Securitas. Eerst luisteren, dan beveiligen.

Door de juiste inzet van mens, kennis en techniek vinden we de ideale veiligheidsbalans voor iedere situatie. Dat begint altijd met heel goed luisteren om zo te doorgronden wat de specifieke omstandigheden en wensen van de klant zijn. Vervolgens groeien we samen naar de gewenste situatie waarin de continuïteit van bedrijfsprocessen wordt gewaarborgd.

